

Inbreng Commissiedebat Water 26 maart 2025

Agendapunt Kaderrichtlijn Water

Schoon water is van cruciaal belang, niet alleen voor de gezondheid van mensen, maar ook voor de landbouwsector. Denk aan het water dat gebruikt wordt voor de irrigatie van gewassen en als drinkwater voor vee. Verontreinigd water kan ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid van planten en dieren, wat uiteindelijk de voedselproductie en -veiligheid bedreigt.

De Kaderrichtlijn Water (KRW) speelt een essentiële rol in het waarborgen van de waterkwaliteit. Onder de KRW vallen ruim 130 stoffen, waaronder twaalf stoffen die zijn toegelaten als gewasbeschermingsmiddel. Sommige van deze stoffen zijn ook toegelaten als biocide of diergeneesmiddel. Hoewel gewasbeschermingsmiddelen slechts een klein deel (2,5%) van de normoverschrijdingen veroorzaken, krijgen ze veel aandacht. Dit heeft geleid tot positieve ontwikkelingen: dankzij de genomen maatregelen zien we over het algemeen een dalende trend in de concentraties van deze stoffen in ons water.

CropLife NL benadrukt het belang van de KRW en pleit voor een voortzetting van deze inspanningen en pleit ervoor om ook andere vervuilende stoffen met dezelfde urgentie aan te pakken. Door gezamenlijk te werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit, kunnen we een duurzame en gezonde toekomst voor onze landbouwsector en samenleving waarborgen.

Waterdichte Kaders

CropLife NL speelt een actieve rol in het sectorinitiatief *Waterdichte Kaders*. Dit initiatief omvat naast producenten van gewasbeschermingsmiddelen ook andere distributie- en ketenpartijen en wordt breed gedragen door de praktijk. Het project is sterk gebiedsgericht; dit is cruciaal omdat normoverschrijdingen sterk variëren per gebied en een gebiedsgerichte aanpak vereisen. Het initiatief is inmiddels gestart zodat het maximaal kan bijdragen aan het halen van de KRW-doelen in 2027. Samen met de telers werken we aan oplossingen voor de oorzaken van deze overschrijdingen. Deze manier van doelsturing levert snel inzichten op over welke maatregelen effectief zijn om normoverschrijdingen te voorkomen. De verwachting is dat de succesvolle maatregelen uiteindelijk landelijk kunnen worden uitgerold.

Het project wordt momenteel geheel gefinancierd door de private partijen die bij het initiatief zijn aangesloten. Echter, om voldoende watermonsters te kunnen analyseren, is aanzienlijk meer financiële steun nodig.

CropLife NL en de andere initiatiefnemers roepen de regering op om dit sectorproject voldoende financieel te ondersteunen vanuit de bestaande middelen voor waterkwaliteit, zodat we gezamenlijk maximaal kunnen inzetten op het behalen van de KRW-doelen in 2027.

'Niet toetsbare stoffen' wel toetsbaar!

In de media wordt vaak gesproken over 'niet-toetsbare stoffen', een groep van ongeveer dertig stoffen waarvan de waterkwaliteitsnorm lager ligt dan de detectiegrens of waarvoor aanvullende analysemethoden nodig zijn. Er wordt vaak gesuggereerd dat deze stoffen een aanzienlijke, maar niet meetbare, impact hebben op het waterleven.

CropLife NL vraagt om nuance in deze bewering, en wel om de volgende redenen:

Van deze ruim dertig stoffen kunnen er momenteel nog slechts twee niet op normniveau worden gemeten. Alle overige stoffen zijn wel meetbaar.

In 2020 hebben TNO en Deltares, in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, een nieuwe analysemethode onderzocht om de 'niet-toetsbare gewasbeschermingsmiddelen' in het Nederlandse oppervlaktewater te bepalen.

Dankzij de gezamenlijke expertise van de ILOW-laboratoria is [deze methode](#) verfijnd tot een robuuste en maatschappelijk verantwoorde analysemethode. In 2023 bleek uit een eerste proef dat slechts twee van de 26 geteste stoffen herhaaldelijk de norm overschreden. Deze twee stoffen worden overigens niet toegepast in gewasbeschermingsmiddelen. Zes stoffen overschreden de norm incidenteel, terwijl de overige 18 stoffen geen enkele waterkwaliteitsnorm overschreden. Het is daarom onjuist om aan de voorheen 'niet-toetsbare stoffen' automatisch een hoge milieubelasting of toxische druk toe te kennen. Inzicht in het gedrag van stoffen is alleen mogelijk wanneer voldoende gekwantificeerde metingen beschikbaar zijn. Omdat deze analysemethode complexer is dan een standaardmethode zijn de kosten voor een analyse hoger.

CropLife NL roept de regering daarom op om deze nieuwe analysemethode breed te ondersteunen en op te nemen in het beleid en hierbij rekening te houden bij het opstellen van budgetten zodat in ieder geval Rijkswaterstaat al haar analyses kan uitvoeren met deze methode.

Daarnaast roept CropLife NL ook de Waterschappen op om zoveel mogelijk gebruik te maken van deze nieuwe analysemethode. Op deze manier wordt daadwerkelijk zichtbaar welke stoffen eventueel nog normoverschrijdend voorkomen en welk handelingsperspectief daarbij hoort. Pas wanneer inzichtelijk is waar en wanneer de normen worden overschreden, kunnen effectieve maatregelen worden genomen om het aantal overschrijdingen terug te dringen.

Emissiereductieplannen

Voor de meeste van de twaalf KRW-stoffen die zijn toegelaten als gewasbeschermingsmiddel is het aantal overschrijdingen in KRW-waterlichamen zeer klein. Dit wordt ook geïllustreerd in onze [infographic](#). In de meeste gevallen gaat het om één tot drie overschrijdingen per stof per jaar in de ruim 700 KRW-waterlichamen. In 2023 was slechts 2,5% van alle KRW-normoverschrijdingen toe te schrijven aan een toegelaten gewasbeschermingsmiddel.

Voor deze twaalf stoffen zullen de betreffende toelatingshouders, ongeacht het kleine aantal overschrijdingen, een emissiereductieplan (ERP) opstellen om de emissies vanuit de landbouw maximaal terug te dringen. De maatregelen in het ERP kunnen gericht zijn op aanscherping van de toelating, het nemen van gebruiksmaatregelen, aanvullende maatregelen die de emissie beperken, of het uitvoeren van initiatieven om naleving en gedrag te verbeteren.

ERP's zijn geen nieuw instrument. Ze zijn in 2013 opgenomen in de nota Gezonde Groei, Duurzame Oogst (GGDO). Inmiddels is er voor 22 stoffen een ERP opgesteld. Een aantal van deze stoffen valt eveneens onder de Kaderrichtlijn Water. Voor ruim 75% van deze stoffen is een dalende trend zichtbaar. Voor de stoffen die geen dalende trend laten zien, zullen de maatregelen uit het ERP herzien worden. Begin april zullen de emissiereductieplannen voor deze stoffen gedeeld worden met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en zal een publiekssamenvatting gepubliceerd worden op de website van [Toolbox Water](#).